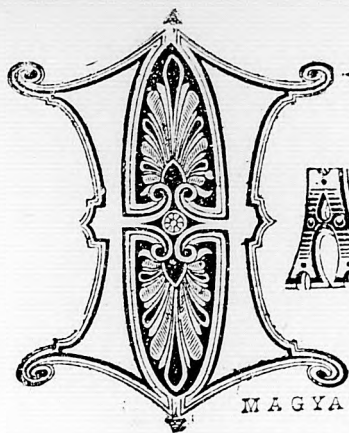

Budapest, 1882. Március 11.

8. szám.

HARMONIA

ZENESZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELFŐLS SZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

Szerkesztőség: váczai-utca 24. sz.
Kiadó hivatal: váczai-utca 3. sz. a
„Harmonia” társulat zeneműkeres-
kedése.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 ft
Félévre	3 ft
Negyedévre	1 ft 50 kr.

Zeneintézeteink fuziojáról.*)

A „Harmonia” 7-ik számában olvasván a szerkesztőség felhívását, bátor leszek nézeteimet e helyen elmondani a főváros zeneintézeteinek egyesítéséről. A dolog mindenestre megérett annyira, hogy a fuziót végre lehetne hajtani, ez azonban nem csekély nehézségekkel fog járni s nem tisztán az állam bőkezűségétől, hanem egyuttal az önálló autonómiával bíró intézetek vezéregyéneinek belátásától is függ. Mennyit fognak ezek az önállóságból a közügy javára fölládozni tudni, még előre nem látható. Mindenestre bízunk annyira hazafiságukban hogy a közügyet a magán érdekeknel előbbre tudják tenni, ha elfogadó ajánlatot tennének erre vonatkozólag a döntő körök.

A zeneintézetek egyesítésénél részemről csak három intézetünkre gondolok. A budai zeneakadémiát teljesen érintetlenül hagynám a túlpárt számára. Nem lehet azt kívánni, hogy esténként, mely idő a legfőbb tanítási időket foglalja magában, a növendékek, különösen télen, átjárjanak a hídon Budának arra szüksége van, azt tehát legjobb úgy hagyni, a mint jelenleg létezik.

A zeneakademia és színészeti iskola operai szakosztályainak egye-

*) E jeles és gyakorlati cikket zeneéletünk egyik kiválóbb tekintélyének tollából vettük, ki az írói téren névtelen akar maradni. Legyen kívánsága szerint.

Szerk.

sítését még akkor is kiviendőnek s már lehetőleg a jövő tanév elején életbe léptetendőnek tartom, ha a zenedével nem is jön létre a szerződés. A drámai szakosztály legyen aztán a nemzeti színház egyik alintézete, ügyeljen fel arra az intendáns, kezelje a drámai igazgató, tanítsák a színészek. A zeneakadémiának első sorban a magasabb énekművészet kiképzésére van szüksége s ma nálunk ezt egyetlen intézetben sem nyerheti egyetlen növendék sem, hacsak határozottan a színpadra lépés nem képezi célját. Sokkal fontosabb dolog az énekművészet fejlesztése, mint akár a zongora, akár az instrumentális zene tanítása, s a zeneakadémiában ez jóval tágabb tért nyerhetne, mint a korlátolt célú színész iskolában. Amely növendékek a színpadot tűzik ki életcéljukul, azok drámai oktatás végett bizonyos meghatározott tantárgyakra a színész iskolába is beiratkozni kötelesek volnának s egyező tanrenddel ez könnyen létesíthető lenne.

E reformot a miniszter még ez év folytán eszközölhetné, külön költségekkel nem jár, törvényjavaslat erre nem szükséges. Az új tanév már az új rendszerrel kezdődhetnék.

Máskép áll a dolog a zenedével, melynek önnálló alapszabálya, önigazgatása, külön alaptökéje van.

Nem osztom a „Harmonia“ t. szerkesztőségének azon nézetét, mely a világvárosok mintájára egyetlen zeneintézetet tart kívánatosnak. Részemről mindkét intézetet megtartandónak vélem, némi hatáskör megszorításokkal és beosztásokkal.

A művészi képzésben megkülönböztethetőnek vélem a zenedei és az akadémiai tanfolyamot; amazt mely az elemi kiképzéssel kezdődik, s ezt mely a virtuozzá képzéssel végződik. A zenedei képzés céljául tartom a kitünő műkedvelők és executiv zenészek megfelelő számú produkcióját, s azon művészi anyag előkészítését, melyből a virtuoz lesz. Az akademiát ellenben csak is a legmagasabb kiművelésre szánnám, igen csekély számú növendékek számára s nem úgy, mint most, midőn a zongorázás elemein alig túl levő növendékek árasztják el az akademiát s a zenedei tanfolyam be nem végzésével mennek át az akademiába.

A zenede tehát nézetem szerint a zene középiskolája lenne; legfelső kiművelési osztályai áthelyeztetnének az akademiába, a hiányzók pótoltnának. A zenedének megmaradna autonómiaja, meg alaptökéje, a művészi kiképzést illetőleg azonban az okszerű és rendszeri felügyelet egy neme gyakoroltatnék fölötte. Ennek megfelelően az állam oly segélyben részesítené, mely nagyobb tanerők megszerzésére képesítse. Jelenleg ha jól tudom, 7—800 növendéke van s a tanárok száma ehhez képest csekély; egy-egy növendékkel behatólag nem foglalkozhatnak a tanárok, kiknek a mellett a fizetésük sem áll arányban fáradozásaikkal.

A főfelügyeletre a miatt lenne szükség, hogy az akadémiai képzés

előcsarnokát képező alsóbb intézetben a tanmód egyöntetűleg rendeztessék be a felsőbbel és folyton úgy is tartassék meg E felügyelet gyakorlására legalkalmasabbnak vélek részemről egy zenei tanácsot, mely a kiválóbb gyakorlati zenészekből, a két intézet igazgatóiból, kitünőbb tanáraiból lenne összealkotva egy vagy két tiszteletbeli elnök vezetése alatt. Ez képezné mintegy a legfőbb zenei fórumot, a létező képzőművészeti tanács mintájára, de jóval szélesebb hatáskörrel. Ez döntené el s állapítaná meg országszerte a zenei tanítás elveit s lenne ennek az ország összes zenei intézetei felett főfelügyeleti joga.

Részletekbe nem bocsátkozom; eddig is túlságosan igénybe vettem a t. szerkesztőség szíves türelmét. Az ilyforma egyesítést azonban részletes tervezet alapján célirányosnak tartom, a két főintézet így szorosabb viszonyba jönne egymással s esetleg egy zeneészeti palota építése is lehetővé tétetnék. Budapestnek ez csak előnyére válnék, mert akkor tán sikerülne egy kitünő hangverseny-teremhez jutnia, ami jelenleg nem létezik.

A kir. Zeneakademia jubileuma Brüsszelben.

Kir. Zeneakademiánk mult vasárnap ünnepelte mostani szervezetében fennállásának 50-ik évfordulóját. A régi „Académie de musique de Bruxelles“ mely a mult század utolsó éveiben alapítottatott, 1832. évi február 13-án kir. zeneakademiává alakítottatott át. Az igazgatóság nagyszerű hangversenyt rendezett, melyen az összes tanárok és tanítványok részt vettek. Azonkívül egy rendkívül érdekes nomenclaturát szerkesztett mindazok neveiből, kik az alapítástól fogva mint tanárok alkalmazva voltak, vagy kiképeztetésüket ezen intézetben nyerték. Igen sok fényes nevet találunk ezek között igazolva zeneakademiánk fényes multját s jelenlegi világhírét. A hangverseny műsorában csupán oly művek szerepeltek, melyek belga zeneiskolánkból származnak. Nagyon sajnós, hogy egyrészt egy hangverseny szűk kereténél fogva nem juthattak a műsorba mindazon számok, melyeket hallani szerettünk volna, másrészt legkitünőbb tanáraink közül többen külföldön időzvéen, nem vehettek részt az örömnepben. Hubay és Wieniawszki urak Párisban hangversenyeznek jelenleg s sürgönyileg kérték felmentetésüket, mivel szerződés köti Párishoz őket.

Gevaert igazgató úr művészi tapintattal és izléssel állította össze a műsort. Az első részbe osztotta az elhalt mestereket: Fétis, Vieuxtemps, Stadtfeld, Beriot, Lemmens, Servais műveit, a másodikba jutottak az élők: Benoit Péter az anversi zeneakademia igazgatója, Samuel Adolf a gandi zenede igazgatója, és Lassen Ede a híres dalköltő jelenleg a weimari herceg udvari karnagya.

A hangverseny Fétis symfonisztikus fantaziájával kezdődött, melyben az orgonarészt Mailly úr gyönyörűen érvényesítette. Ezután Colyns tanár játszotta Vieuxtemps egyik művét. Samuel művei közül az „Andante és Scherzo symphonique“ következett ezek után. — Dyna

Beumer kisasszony Charles de Beriot olasz stílusú variációit énekelte óriási hatással. Ezt a dalt Beriot annak idején a híres Malibran számára írta s volt idő midőn minden énekesnő ezzel brillírozott, körülbelül olyan ez a mű a mint a Proch-féle variációk, csak hogy zeneileg tartalmasabb. Nagy hatást keltett Stadtfeld nyitánya. Szegény Stadtfeld még ma is élhetne s tanuja lehetne művei diadalának. A belga iskola az ő személyében ugyanannyit veszített mint a francia, Bizetben. Ezután következett az est fénypontja François Servais gordonka hangversenye. A hírneves virtouz két fiának, kik jelenleg is a zeneakademián működnek, köszönetünket fejezzük ki, hogy atyjok ezen utolsó művének előadását lehetségessé tették. Ferencz az idősebbik dirigált míg József a fiatalabbik a melodikus művet az apától örökölt művészettel gordonkáján játszotta. Ezen hangverseny a gordonka literatura gyöngye. Ezután Benoit Péter karnagy lépett az emelvényhez s személyesen vezényelte miséjének „Sanctus” és „Benedictus”-át. Nagyszerű mű, melyet a zenekar és az egyesített brüsszeli énekkarok kifogástalanul adtak elő. A hangverseny Lassen ünnepi nyitányával végződött. Lassen népszerű zenekari hangversenyeink műsorán gyakran szerepel és legnépszerűbb zeneszerzőink közé tartozik.

A hangversenyen az udvar is jelen volt. Királyunk nagy műbarát s a művészeteknek hatalmas és lelkes pártfogója. A királynő a flandriai grófnővel kissé később érkezett de végig maradt. Hangverseny után a közönség az akadémia dísztermében banquet-re gyűlt össze. Jelen voltak az igazgatóság, a felügyelő bizottság tagjai, a hivatalnokok, a tanárok és Brüsszel város polgármestere Buls, ki az első pohár köszöntőt szeretett uralkodónkra mondta. Utánna Gevaert igazgató az akadémia alapítóira nevezetesen első igazgatójának emlékére emelte poharát. Caraman herceg viszont a jelenlegi igazgatót Gevaertet élteté, nemkülönben a jelenvolt és a távollévő tanárokat.

Legközelebbi levelemben igen érdekes dolgokról fogom értesíteni a „Harmonia” t. olvasóit különösen Liszt mester „Szent Erzsébet” című oratoriumáról melyet Becquet úr zenekarával szorgalmasan tanul.

Charles Demmeny.

Munkácsy itthon.

A világhírű művész. itt eltöltött három hét után e hó 10-én d. u. 2 órakor búcsút mondott a fővárosnak. A sok említésre méltó mozzanat közt, melyek Munkácsról visszatérte óta történtek, legnevezetesebb volt a főrendiház és képviselőház tagjai által e hó 9-én délután adott fényes ebéd. A nemzetnek képviselői által eszközölt elismerése volt ez, mely bizonyára az egész Munkácsy ünnepély alatt a legnagyobb horderejű nyilatkozat.

Az Europa szálloda dísztermében tartatott e lakoma, melyen a két ház színe-java együtt volt. A miniszterium csaknem teljes számmal, az egyházi főurak közül számosan, a ház elnökei stb. vették körül az asztalfőn ülő nagy művészt.

Az első fölköszöntést a gazdag éteksoron Trefort Ágost miniszter mondá a királyra s a királyi házra, utána Majláth György országbíró ünneplé Munkácsyt, majd Péchy Tamás házelnök és Rakovszky képviselő után Munkácsy állott föl rendkívüli lelkesedés és percekig tartó zajos éljenzések között mondván köszönetet s üritvén poharát a hazára és a haza törvényhozására.

A lakomán még Tisza Kálmán miniszterelnök, Haynald Lajos bibornok és Jókai Mór beszéltek nagy hatással, részint Munkácsyt, részint a karzaton jelen levő nejét éltetvén

Ebéd alatt jött Telepy Károlyhoz a sürgöny Sedelmayertől, melyben a műáros kijelenti, hogy a nagy művet e hó 20-ig hagyja Budapestben. E hír természetesen nagy örömmel fogadtatott.

Érdekes és eddigelé páratlan eset ez, tán az egész művelt világban, hogy egy kép, mint Munkácsy oly általános bámulat tárgya lett volna világszerte, hogy, mintegy a szentképekhez búcsúra, járjanak oda az országból az emberek. Az államvasutak igazgatósága külön kéjvonatokat rendez a Munkácsy kép megtekintésére, s már másfél hét óta csakúgy tódul a vidékről a nép a fővárosba ez egy képért.

Ez eredmény Munkácsy nagyságát még feltünőbbé teszi

T Á R C A.

A párisi zeneidény delén.

(Rubinstein Antal hangversenye s az orosz iskola. — A párisi philharmonikus hangversenyek. Pasdeloup, Colonne, Lamoureux, Broustet. — Estély St. Saens-nal. — Művészi hírek. — Krauss k. a. mint Marguerite.)

Csak könnyüvérű nép ez a párisi! Mulatni akar s még a művészetekben is leginkább a mulatságot keresi. Az utóbbi hetekben Rubinstein Antal művészetében kereste azt. E művész legnagyobb sikerét virtuozitásának köszönte Párisban; s bár minden áron igyekezett Symphoniáit a párisi közönséggel megkedveltetni, igyekezetét nem nagy siker koronázta. Lelkes ovatiókban csak akkor részesítették az „orosz mestert“ — mint itt nevezték — midőn a zongorához ült s egy maga eljátszta az ezerszer hallott és megbámult Chopin és Liszt darabokat. Ilyenkor aztán nem is tudott eléggé hálálkodni a közönség, lelkesedése és kitörő tapsai által. Másrészt az által is bebizonyítá tetszését, hogy Rubinstein 10. mondott hangversenyét a legdiszesebb közönség az utolsó helyig megtölté.

A párisi zongoristákról ez időben semmit sem hallani; mind eltűntek ők. Se Diemer, se Ritter, se Planté. Persze nehéz dolog is jelenleg hangversenyt adni Párisban zongoristának. A sajtó s a közönség kimondta hogy Liszt visszavonulása óta Rubinstein a legnagyobb, az egyedüli. Tudjuk pedig azt, hogy Páris véleménye és ítélete világra szóló. — A hallatlan siker, melyet Rubinstein mint zongorista magának itten kivívott, készítették a háromszoros konkurrencia által nagyon is sanyargatott Pasdeloup-t, hogy egyikét a Cirque d'hiver-i philharmonikus hangversenyeinek egészen a mester kedvenc ideá

jának szentelje t. i. az orosz iskolának. Tehát február 19-én vasárnapon tartatott meg a hangverseny Rubinstein személyes vezetése alatt a Cirkue d'hiverben. Mondanom se kell hogy a 4000 embert befogadó cirkusz egy helye sem maradt üresen. A műsor homlokzatán e mindent megmagyarázó két szó díszelgett:

„Ecole russe.“

Hallottunk szerzeményeket Glinka, Csajkowszki, Rimski-Korsakoff, Dorgomijsky s legvégül Rubinsteintől

S minden kompozíciók közül csak is Rubinsteinéi viselik, nézetünk szerint a zenei genie jellegét homlokukon.

Nem mintha nem ismernők el a jogot hogy a francia, olasz és német nemzeteken kívül még a többi nemzetek is birhatnak nemzeti zenével; nem mintha az orosz zeneszerzők törekvéseit s eredményeit tendenciózusan kétségbe akarnánk vonni; de korainak tartjuk még az orosz iskola fitogtatását, Rubinstein a lengyel születésű orosz mester részéről

Mert egy-két jeles sőt kiváló tehetségű ember iskolát nem alapít s nem alapított soha. Iskolát alapítottak kiváló, első rangu genie k A jelenleg bemutatott orosz iskola megalapítói Rubinsteint kivéve egyike sem bir oly önálló s nagyszabásu talentummal hogy csak mint eredeti tehetségek is szóba jöhessenek

Rubinstein művei más itéletet érdemelnek Genialis zeneszerző, de legkevésbbé sem orosz. Ha imitt-amott egy szimfoniája vagy szonátájának utolsó részében egy orosz thémát vagy oroszos motivumot felhasznál és kidolgoz, ez még nem elegendő arra nézve hogy Rubinstein az orosz iskola megteremtőjének tekintessék. Hisz ilyen formán mi magyarok Brahmsban meglettük a magyar zene Messiását, miután Brahms zeneszerzeményeiben csak ugy hemzseg a magyar thema meg a magyar motivum

A párisi közönség az orosz iskola megalapító műveit meglehetősen hidegen fogadta Annál melegebben Rubinstein egyes operáiból kivont ballet részleteit.

Nem lehet eléggé bámulni ezt a lángelmét Rubinsteint értem. Folyton utazik és hangversenyeket ad; e mellett egyike a legtermékenyebb zeneszerzőknek S e felül ő maga mutatja be a világnak hazája tehetséges fiainak műveit Roppant köszönettel tartozik Rubinsteinnak Oroszország, mert diadalra segíti Oroszország művészetét, s a fegyverek ereje helyett műveltségi hatalmat akar hazájának szerezni.

* * *

Párisban vasárnaponként 5 zenekari hangverseny van. S ez még oly nagy városnak mint Páris, s oly mütértő és műkedvelő közönségnek is mint a párisi — sok. — A híres „Conservatoire hangverseny”-nek megvan a maga saját konzervatív közönsége, mely oda megy a Conservatoire kis termébe, hogy 999-szer hallgassa meg ezt vagy amazt a mester-művet. Tehát ezen hangversenynek konkurenciát nem csinálnak, s viszont nekik sem árt a verseny.

De igen is árt Padeloup és Colonnenak. Két új ember támadt, kik Padeloup eszméjét helyesnek tartva szintén rendeznek vasárnaponként Concerts populaires-eket. Az egyik a nagy opera előbbi karnagya

M. Lamoureux, a másik egy fiatal zeneszerző M. Broustet. Lamoureuxnek nem régebbe egy igen érdekes pere volt Neumann német impressarióval. Lamoureux t. i. előadta Wagner Lohengrinjének első felvonását franciául hangversenyében. Miután Neumann azonban Wagner Lohengrinjét teljesen s németül e nyáron egy itteni valamelyik nagyobb színházban akarja előadatni, neki Lamoureux Lohengrin-előadása személt szűrt s utóbbi ellen pert indított, azt állítva hogy övé az egyedüli jog Wagner Lohengrinjét Párisban előadatni. Le is lön foglalva Lamoureux-nél a Château d'eau színházban a bevétel s volt persze nagy botrány melyen kapva kaptak a párisi lapok.

A törvényszék a minap döntött s pedig kedvezőleg Lamoureuxra nézve. Ez t. i. tetszése szerint előadhatja Lohengrint. S ez most minden vasárnap meg is történik, a színházat zsufolásig megtöltő közönség óriási tetszése mellett.

Látván Colonne, mily jó üzlet Lamoureuxnek Wagner, elhatározta hogy a francia Wagner, Berlioz „Damnation de Faust“-ját ismét előszedi. Mult vasárnap a Châtelet színházban Berlioz e nagyszerű művét csakugyan Colonne vezetése alatt 30-adszor adták roppant sikerrel elő — Azt hisszük hogy egy pár héten keresztül Colonnenak nem kell majd fejét törnie, hogy a közönséget mivel vonzza.

Jövő vasárnapon érdekes hangverseny lesz Padeloupnál; az afficheken így hirdeti hangversenyét:

„Wagner et ses trois styles“
(Rienzi, Tannhäuser, Tristan, Walkyrie.)

Valószínűleg lesz egy kis hazafias tüntetés ellene is ez alkalommal Lesz alkalom erről tudósítani a „Harmonia“ t. olvasóit

A Champe-Elysée-i cirkuszban rendezett philharmoniai hangversenynek igazgatója Broustet úr, fiatal francia zenészek termékeivel iparkodik vonzani a közönséget. De ennek legkevésbé sikerül vállalkozása. Erről azt beszéli a világ, hogy egy társulat áll háta mögött 50.000 frank tőkével, — ha ennek vége — a hangversenynek is vége lesz előreláthatólag. Mult vasárnap „Festival Salvayre“-t rendezett Broustet.

Salvayre maga dirigálta ismert spanyol „Suite“-jét és részleteket „Bravo“ című új dalművéből.

Ha mind a négy párisi zenekari hangversenyről bővebben akarnánk szólni, mindenesetre nagy próbára tennők szíves olvasóink figyelmét. Tehát máskorra hagyva a nevezett hangversenyek bővebb ismertetését, áttérek Saint Saëns rendkívül érdekes estélyére.

* * *

Február 27-én azaz hétfőn este kerestük ismét föl a fiatal francia mestert, ki nem rég tért haza egy művészi körútjáról, Németországról

Nem hallgathatom el azon változást, melyet St. Saëns otthonában mind a legnagyobb meglepetésünkre vettünk észre Hiányzik a mester lakásán az „örök zöld“, a mely az idegeneknek oly kellemes az ismeretlen helyeken; s mely e mesterben a reményérzését sohase hagyta kihalni. S ime az „örök zöld“, mely St. Saëns otthonját paradicsommá látszott átvarázsolni, egyszer-mindenkorra megszűnt: St. Saëns békésen elvált nejtől Ne kutassuk okait. A jellemek összeférhetlensége lehetett minden-

esetre a főök. Ott van különben St. Saëns áldott jó öreg anyja, ki most, úgy látszik, még jobban szereti egyetlen fiát. Szeretete folyvást megindító jelekben nyilvánul.

Az estélyen igen diszes társaság volt együtt, mely legtöbbszörre művészekből állt.

St. Saëns kezdte meg az előadásokat, két Liszt-féle eredeti zongora darabbal.

St. Saëns, ki mint zongorista Németországban nagy diadalokat arat hazájában mint ilyen épen nincs elismerve. Azt mondják, hogy hidegen hagyja közönségét.

Igen, de miért? Mert St. Saëns leginkább Liszt-féle eredeti darabokat vagy maga magától Bach átiratokat, szóval olyan darabokat ad elő, a melyek megértésére nagyon is kifejlődött műizlés szükségeltetik. S a párisiak nem értik se St. Saëns-t, se Lisztet St. Saëns a jövő idény alatt (jövő esztendőre) 5–6 nagy zenekari hangversenyt szándékozik rendezni, hogy alkalma nyíljon Liszt Ferenc műveit a párisi közönséggel megismertetni. Két évvel ezelőtt már próbált ilyen Liszt-hangversenyeket rendezni; de fáradozásait siker nem koronázta. A nagyanyagi veszteség következtében az évben ez idejével felhagyott. Mi őszintén óhajtjuk, bár sikerülne St. Saënsnak meggyőzni jövő esztendőre a párisi közönséget a felől, hogy Liszt Ferenc egyike a legnagyobb zeneszerzőknek, kik valaha léteztek; hogy „Krisztusa“, Erzsébetje és a „magyar koronázási miséje“ örökbecsű mester-művek.

A Liszt darabok után St. Saëns a híres Bach-féle hegedű gavotte zongora átiratát adta elő s lelkes tapsokat aratott vele. Ezután Hubay Jenővel együtt játszta a „Kreutzer Sonátát“ Beethoventől; melyet áhitattal hallgatott a közönség.

Még Gabriel Faurétól adtak elő egy pár gyönyörű dalt, s a hangverseny befejeztével vígan teázni ült a vendégsereg. Volt tréfa elég. St. Saëns olyan volt mint egy jószívű pajzán gyermek. Mulatott és mulattatott. Nem hinné az ember, hogy ez a rendkívül komoly irányú zeneszerző ennek milyen ellentéte a közönséges életben. Éjjeli 2 órakor hagyták el St. Saëns otthonát legutolsó barátai; bizonyára felejthetlenné maradnak emez estélyek mindazok emlékezetében, kik szerencsések valának résztvehetni azokban.

* * *

A nagy operában két újdonságok készülnek. Az egyik a sokat emlegetett ballet Eduard Lalótól, a másik a még többet emlegetett opera „Françoise de Rimini“ Ambroise Thomastól.

„Namouna“ késedelme a bájos Tagliani k a, a prima ballerina balesetének tulajdonítható. Kificamította lábát szegényke valamelyik próbán. Magától Lalótól tudjuk, hogy e hó közepén okvetlen színre kerül Namouna (Már színre került és meg is bukott Szerk.)

Kívánatos volna, hogy maga a ballet oly sorsban ne részesüljön, mint a prima ballerina meg a szerencsétlen zeneszerző Laló ur.

Lalóról óhajtunk egy pár szót mondani, mely érdekelni fogja t. olvasóinkat. Ő roppant ambíciózus zeneszerző, sok operát írt már, s egyik sem lön előadva; de azon sikerei, melyeket mint kamara-zeneíró kivívott,

készítették az itteni nagy opera igazgatóságát arra, hogy Lalót felszólították egy ballet megírására. A sujet-t maga az igazgatóság bocsátotta rendelkezésére. Laló vágyai teljesülését látta eme balletten; tehát éjjelnappal dolgozott, hogy a kitűzött határidőre elkészüljön. Az ember ereje azonban nem végtelen; szélhűdés vetett véget erőlködéseinek. Gounod, e nemes szívű mester vállalta el Laló megkezdett művének bevezetését. Lalóval a minap találkoztam az egyik boulevardon. A szerencsétlen ember alig tud beszélni. Hebegve mondta nekem „dans quelques mois je pourrai parler.“ Az orvosok őt absolute tétlenségre ítélték, a pihenés mindenestre hasznára válik túlfeszült lelkének.

E hó derekán tehát színre kerül „Namonua“. E hó végén pedig „Françoise de Rimini“. Jövő levelünkben egyet-mást el fogunk árulni e nagy érdekű műről.

* * *

Érdekes kísérletet tett a nagy opera nagy híré énekesnője Krauss Gabriella k. a. midőn Faust Margueritájára vállalkozott. Tudjuk, mindnyájan, hogy Göthe Margueritája fiatal, szőke, szende, karcsú, kékszemű — szóval egy menybeli német szépség.

Krauss k. a. sem nem szép, sem nem fiatal; sem karcsú, se kékszemű.

De Krauss k. a. nagy drámai énekesnő; s e kiváló talentuma képesítette őt arra, hogy a közönséggel a hiányzó kellékeket ellelje, s ezen felül a szó szoros értelmében elragadja.

Midőn megjelent a színen Krauss k. a. a mellettünk levő páholyban azt mondta egy mama: „mais elle a déjà commise la faute.“ Csakugyan nem nagyon légi alak Krauss k. a. — A kerti jelenetben gyönyörűen énekelte a „Thulei király“ dalát; s az ablakjelenet holdsugáros ábrándja is pompásan sikerült neki. De nem e felvonásban keressük nagy diadalát; az utolsó felvonásban a börtönjelenetben; midőn a hymnust énekelte, az egész ház frenetikus tapsokban tört ki és megújra ez örökszép számot.

Krauss k. a. diadalára büszke lehet, mert bebizonyította, hogy a színpadon nem a szép test, hanem a művészet, a tehetség, a szellem határoz. Kellemes, ha az illuziót a testi szépség fokozza, — de ez nem elkerülhetlenül szükséges; holott a tehetség nélkül a szépség ép oly kevés tud elradadni, mint — ennek ellenkezője, a rút.

Valóban figyelemre méltó megjegyzéseket hallottunk elhagyva a színházat. Többen mondták: „qu'elle était belle!“ „Qu'elle était belle en chantant.“ Igen a szellem változtatta széppé e nagy művésznőt a lelkesedés és inspiratio mozzanataiban.

Gounod, azt mondják Faust után rendesen Krauss k. a. öltözőjébe siet megölelni, megcsókolni, hálálja jeléül. *A. Bocq. père.*

Hangversenyek.

I.

(V.) A zenekedvelők e hó 3-án tartott hangversenyét igen szép számu közönség látogatta, közte Liszt Ferenc és Haynald bibornok is. Érdekes volt e hangverseny főleg azért, mert ebből láthattuk, mint fogja föl

feladatát az új karmester *Belovics Imre* úr. Ez egyesület volna hivatva miután a filharmonikusoktól e téren mi sem várható, a főváros közönségét oly zeneművekkel megösmertetni, mint az a légió szebbnél szebb oratorium, kantate, requiem stb. melyek így mind holt kincsek. A kisebb hangversenyek apróbb zeneszámai mellett egy ily nagyszabású műért rendkívül hálás lenne a főváros zenei közönsége. Ez irányban *Káldy* úr tett is egy igen méltányolt és dicséretre méltó lépést *Gouvy* requiemének előadásaival.

A másik volna, mit a zenekedvelők egyesületétől reménylünk, a magyar szerzemények támogatása. A filharmonikus testület nagyrészt német és cseh elemből áll azok üldözik a magyar művészt nem hogy pártolják, a magyar zene pártoló urak öten egymást és önmagukat pártolják addig, ameddig *Dunkl* úrnak tetszik; a budai zeneakadémia derekasan megteszi feladatát és halad, a Liszt-egylet fájdalom! nem létezik már. Más tekintélyes zenetestület, melytől a magyar zeneszerzők is várhatnák munkáik napfényre hozását, nem létezik a fővárosban. A zenekedvelők egyesülete eddig ezt folyvást elmulasztá, hangversenyein magyar zeneműveken át nem szerepelt, sőt az idegen zeneművek előadásával sem vettek sokszor annyi fáradságot maguknak, hogy az énekszöveget magyarra fordították volna. Pedig az egyesületnek minden tagja magyar, csupa magyar műkedvelőkből áll az egész zenekar és a női énekkar, s a nemzet művészete iránt mégis oly csekély az érdeklődés

Az ok természetesen abban rejlik, hogy mindig az illető karnagy nyomja rá saját egyéni bélyegét az előadó testületre. *Káldy* úr kitűnő zenesz, de a magyar zene kiváló szeretetével nem lehet őt rágalmazni.

E legutóbbi hangverseny műsora érdekesen és változatosan volt összeállítva. Nem a karnagy hibája, hogy a *Beethoven* hatalmas „Prometheus-nyitány”-ának előadására az egyesület erői elégtelenek, — a törekvés a magasabb zeneágak felé igen dicsérendő. *Fuchs* „szere-nád”-ja volt a másik zenekari mű, melyek szépségeit teljesen érvényre emelve hallottuk az egyesülettől. Vegyes énekkarra zenekar kísérettel írva *Haydn* „Vihar”-a képezte a hangverseny befejezését. Itt és *Jensen* „Adonis ünnepélye” valamint *Schumann* két dalában az énekkar mutatta be képességeit. A fegyelmélettség mindenesetre előnyei közé tartozik az énekarnak, számot tevő hangjai vannak, csak itt-ott nagyobb tisztaságot óhajtottunk volna.

A jövő fogja megmutatni mikép töltendi be az egyesület feladatát e kezdet után mi a legjobbat reméljük.

II.

(K.) A színész iskola opera osztályai e hó 3-án este énekestélyt adtak a zeneakadémia nagy termében. A két intézet ez által mintegy szolidaritásba lépni látszott egymással. Az estélyre alkalmul *Passy Cornet Adél* asszony, az új énektanár első sikereinek bemutatása szolgált. Tekintve azt, hogy e jeles tanerővel alig fél éve dicsekedhetik az intézet, s mindnyájan tudjuk, hogy félév alatt az énekművészetben mit lehet elérni, e bemutatás korai volt. Annyival is inkább, mert csaknem valamennyi növendék az intézethez tartozott régebbi idő óta s képzéséhez *Passy Cornet* asszony csak a mondott idő óta járult. Így *Better Eleonora* kisasszony, ki a *Mignon* románcát tömör, erős hangon, rendkívül korrekt

kiejtéssel de kevésbé tiszta intonációval adta elő, már III. éves növendék, W a c h t e l Irma kisasszonyt is, kinek rokonszenves de kis terjedelmű hangja s az összes növendékek közt legtöbb technikai gyakorlottsága van, már negyedéve halljuk.

Az összes bemutatott hangok között egyedül R o t t e r Gizella k. a.-é magas szoprán, középfekvése tömör, csengő, a felsők még hiányosak. Egy év múlva látni fogjuk, mit csinált Passy Cornet asszony ez értékes hangból. Módszere, amint T a l e r o Fanny kisasszony hangjának képzéséből láthatjuk, a lassú, de biztos haladás. S ez az egyedül helyes út. A művészetben a felületesség mindig megboszulja magát. T a l e r o k. a. szép reményekre jogosít, úgy hanganyagát, mint eddigi tanulmányait tekintve. Aligha csalódunk, ha neki igérjük a legszebb sikert.

Mindenesetre örvendünk, hogy Passy Cornet Adél asszonyban az intézet helyén való erőt talált. Szeretjük azonban hinni, hogy ez által a m a g y a r országos intézet nemzeti érdekei nem fognak elhanyagoltatni. Két olasz szövegű előadás előre veté egy fiók-staggione árnyát. S ez ellen tiltakoznunk kell: elég az olaszból a n e m z e t i színház.

III.

A zenepártolók egyesülete e hó 10-ére hirdette első hangversenyét. Erről és egy „csodagyermek” produkcióról legközelebb fogunk megemlékezni.

Zenei újdonságok szemléje.

Szerkesztőségünkhöz beküldött új zeneművek, melyek a társulat zene-műkereskedésében kaphatók:

S o n a t e für das Pianoforte (c-dur) von C o l o m a n C h o v á n. W e t z l e r kiadása Bécsben.

Ismét egy magyar tehetség, ki idegen földre szorult s tevékenységét nem hazájának szentelheti! C h o v á n szarvasi születésű, szívvel-lélekkel magyar, ki még most is meglehetősen töri a németet. 1870. óta Bécsben él, s jelenleg a Horak-féle zongoraiskola belvárosi intézetének főnöke és tanára. Nehány évvel ezelőtt kiadott „Aphorismái” zongorára méltó feltűnést keltettek eredetiségök — különösen a n a i v elem finom, művészi feldolgozása által.

Az előttünk fekvő szonáta szintén nagyra hivatott tehetséget árul el. Az első tétel Allegro spirito egy pathetikus motivummal kezdődik. Az első dallam valódi ihlet szüleménye. A kidolgozás szellemdús és hatásos. A naiv iránti előszeretete e tételben is több helyt nyilvánul, s a pathetikussal való összeköttetése e jellemvonással finom ellentét képez. Az Andante cantabile (II. tétel) vallásos, imaszerű dallamot üt meg. Az emelkedett lélek tiszta sphaerákba való vágyódása talál itt kifejezést. Lágy harmonizálása művelt és nemes érzékét tanúsítja a szerzőnek, a harmoniák dinamikus és logikus összefüggése iránt. A III. tétel Scherzo bár tagadhatlan, hogy egy karral Schumannra támaszkodik: de amit Schumannból látszott kölcsönözni is, oly önállósággal és határozott egyéniséggel olvastja össze sajátjává, hogy elmondhatjuk, miszerint egy oly nagy tehetség nem szegénységét, hanem lelki rokonságának egy vonását árulja el itt.

Az utolsó tétel Allegro vivace, melyben vonatkozás történik az első

tétel kezdő motívumára, ragyogó de egyszersmind nagy készütséget igénylő részlet. Általában az egész mű nagy erőt és gyakorlatot tételez fel előadójától. Azonban a ki magas műélvezetért kész a fáradságra, gazdagon meg lesz jutalmazva e nagybecsű mű által.

E művet a legmelegebben ajánlhatjuk hangversenyző művészeink, valamint zeneintézeteink felsőbb zongoraosztályai figyelmébe. *A. K.*

Plaintes Arabes (arab panasz dal). Salon darab hegedűre zongorakisérettel szerző *H u b a y* Jenő. A mainzi „Schott“ cégkiadása. Ára 75 kr. E kis zenemű, valamint a következők is hézagpótlók a modern hegedű literatúrában, a mennyiben újabb időben nagyon érezhető lett már a könnyű folyékony s mégis belbecsesel bíró hegedű szalon-darabok hiánya. Szerző ezen dallamos művecskéjében valószínűleg azon sajátos benyomást akarja visszaadni, melyet reá Algirban tartózkodása ideje alatt az arab népzene gyakorolt. Nagy technikát ezen darab nem igényel, nehézségek nem fordulnak elő benne.

„*Chant Polonaise* (lengyel dal). Szintén szalon-darab hegedűre zongorakisérettel ugyanazon szerzőtől. A mainzi „Schott“ cég kiadása. Ára 1 frt 5 kr. Szerző ezen művében két motívumot dolgozott fel egy szerencsésen eltalált lengyel dalt, s középtételnek egy imaszerű lágy dallamot, mely kettős, hármas fogásaival és meneteivel különös benyomást gyakorol a hallgatóra. Nagy gyakorlottságot ez sem igényel; minden hegedűs,^f ki a Huber-féle iskola harmadik részén túl van, bátran eljátszhatja.

Z E N E.

Nekrolog.

K u l l a k T i v a d a r tanár haláláról jő Berlinből a jelentés. Németország benne egyik igen tevékeny és derék zeneíróját és gyakorlati zenészt veszít el. Poroszország Posen tartományában született 1818. szept. 12-én s egész életét hazájának szentelvé. Atyja törvényszéki titkár volt, ki látván gyermekének már öt éves korában tanusított rendkívüli zenei tehetségét, e pályára adta őt. Nyolc éves korában már zeneszerzéssel foglalkozott a gyermek, ki 11 éves korában a porosz király udvari hangversenyén játszott s elragadta hallgatóit.

Sokat kellett nélkülöznie és küzdenie, míg pályáján oly magasra emelkedhetett. Ő is a híres *Sechter* tanítványa volt, mint *Meyerbeer*, majd *Nicolaitól* tanulta a zeneszerzést. Hangversenyei Németországban és Ausztriában feltűnést keltettek s neki 1846-ban a porosz királyi zongoraművész állását szerzék meg. Liszttel *Henselttel*, *Dreysoekkel* és másokkal kötött ismeretsége nagy befolyást gyakorolt szelleme irányára.

Ő volt az első, ki Berlinben konzervatorinmot alapított, ő, ki Berlinben a zeneművészek egyesületét létrehozta. Mint zeneszerző különösen szalondarabokkal gazdagítá a zeneirodalmat, átíratái kitűnőek voltak és sok utánzóra találtak. Mint elméleti zeneíró egész sorozatát produkálta a különböző tankönyveknek s mint tanár valóban rendkívüli eredményeket mutatott föl. Tanítványai között számos európai hírnő művész és művésznő van, többek közt *Scharvenka*, *Wehle*, *Holländer* *Grünfeld* urak *Erica Lie* és *Agata Backer* svéd művésznők stb.

Ja ell Alfréd zongoraművésztől a kegyetlen sors megtagadta azon néhány napot, mely őt ötvenedik születésnapjától elválasztá. Egy héttel e nap előtt húnyt el Párisban. A kitűnő zongoravirtuoz 1832. márc. 5-én született Triesztben. Tizenegy éves korában mint „csodagyermek“ ült valódi diadalokat. Egész pályája azontúl a bolygó művész élete volt: egyik hangversenyteremből a másikba Zenei utjai Európából Amerikába s ismét vissza vezették őt. Mint zongoraművész a régebbi iskola híveként volt ismeretes, hatalmas phisikai ereje és brillans technikai készsége elsőrangú exekutív művészsze minősíték őt. Elegans zongoraszerzeményeit igen kedvelték e szak hívei. 1866-ban vette nőül Traubmann Mária zongoraművésznőt, kivel 1870. óta állandóan Párisban élt.

* A debreceni dalárda dísztagjával választotta Huber Károly orsz. dalárszövetségi karnagyot, az ösmert kitűnő zeneszerzőt, s az erről szóló díszokmányt, az 1880-iki dalárversenyen diadalmas egyet akkori tagjainak csoport fényképével együtt, üdvözlő levél kíséretében küldötte meg. — Hasonló kitüntetésben részesült Ajtai K. Albertné (özv. K. Papp Miklósné) asszony, kinek szeretetreméltóságát a debreceni dalárok folyvást hálával emlegetik s ennek elismeréseül választák őt szintén dísztagtársukká.

* A Királyhymnus ügyében az írók és művészek társulata kebeléből kiküldött végrehajtó bizottság elnöksége szombaton déltán az írók és művészek körének helyiségében előértekezletet tart. Ez értekezleten Balogh Pálnak ez ügyben beada ott indítványa fog tárgyalás alá vétetni. Ez értekezleten a további eljárás módozatait is megfogják állapítani. A 30 tagu bizottság vasárnap tartja ugyanez ügyben ülését, mely alkalommal a bizottság vezetői elő fogják terjeszteni az előértekezleten javaslatétel végezt kidolgozott módozatokat, melyeknek elfogadása, illetve végleges megállapítása után, országos mozgalom fog ez ügyben megindíttatni.

* Gr. Zichy Géza hangversenyei. Karlsruhéból távirják e hó 5-éről: Gr. Zichy Géza, a kitűnő zeneművész Manheimben és Karlsruheban nagy sikerrel lépett fel s a közönséget a szó teljes értelmében elragadta félkezű játékaival, újra meg újra megújult a taps, felhangzottak a brávo kiáltások. A terem, melyben a művész gróf hangversenyzett, szorongásig megtelt. A leuchtenbergi hercegné egész kíséretével volt jelen a hangversenyen; a bádeni nagyhercegné maga is értékes koszorút nyújtott át Zichy grófnak, mások is el-

árasztották bokrétákkal. Holnap díszbéd lesz a hercegnél. A gróf félkézzel való játéka valódi bámulatot kelt a karlsruhei közönségnél; a hallgatóság nem tudja: jobban nézze-e vagy hallgassa a művészt kinek minden előadott darabja a technikának szinte netovábbját árulja el.

* A nemzeti zenede IV. osztályának növendékei e hó 20-án a vigadó éttermében zártkörű zenészteti estélyt rendeznek. Az V. és VI. osztály ez évi utolsó hangversenye április hó 3-án lesz a fővárosi vigadó kis termében.

* A német dalárszövetség f. évi augusztus 10-étől 13-áig tartja versenyeit Hamburgban. Dr. Kirchenpauer polgármester lesz az ünnepélyek elnöke. A két nagy összeloadás 10. és 11-én a volt kiállítási palotában tartatik meg.

* Saint-Saëns estélyt rendeztek febr. 25-én Mühlhausenben (Elsasz), csupa Saint-Saëns darabokból. A szerző természetesen jelen volt az estélyen.

* Liszt „Hungária“ című szimfoniáját e napokban adták elő Londonban a második philharmonikus hangversenyben, A „Times“ nagy dícsérettel említi e művét és az angol zenei izlés szerencsés fordulata-kép üdvözli azt a jelenséget, hogy mind-egyre tért nyer e magyar zeneköltő, kinek műveit eddigelé egyik tanítványa (Walter Bache) szokta évenként egyszer bemutatni. A philharmoniai társaság szakított az eddigi elfogultsággal és hallgatóinak gyönyörű kivitelben Liszt egyik legkitűnőbb művét mutatta be. A lap idézi Liszt szavait, melyekkel ezen mű előadásának nehézségeit eseteli, s aztán részletesen előadja, hogy mennyiben sikerült ez alkalommal a kivitel. Jellemzi a zeneműnek szépségeit és azzal végzi, hogy a magyar népzene művész-i reprodukcióját tekintve, Liszt „Hungária“-ja páratlanul áll.

* Nachéz Tivadar magyar hegedűművész, ki nemrég Tilsitben hangversenyzett, mult hó végén Nürnbergbe utazott.

berget ragadta el teljesen művészetével. Az ottani s a német zenészet lapok közül a „Mus. Centralblatt“ osztatlan dicsérettel emlékeznek meg a jeles művészről, részletesen méltányolván műsorát és művészetét.

* Sokkezű művész. Sembrich Marcella asszony, a kitűnő énekesnő, ki alig 2–3 éve Londonban tűnt föl, mint új csillag. mult hóban Szent-Pétervárott

hangversenyzett a vagyontalan tanulók javára. A művész maga állítja ki programját a legnagyobb változatossággal: énekelt, zongorázott (Liszt: „Nyárej álom“ ábrándját), hegedülte Beriot egyik hegedűversenyét, stb. Rengeteg ovációkban részesült művészetének minden ága s a jótékony cél 7000 rubel tiszta jövedelmet nyert ez este.

A színpalak világából.

‡ „Odette“-et, Sardou legújabb drámáját e hó 3-án mutatta be a nemzeti színház a budapesti közönségnek. Nálunk, hol a házasság felbontásának kérdése régóta eldöntött dolog, az ily érvekkel harcoló „pro“ nézet érdekét és tendenciáját veszíti, s mi benne csak a színművet, és pedig az elhibázott színművet látjuk. Sokkal örömebb tudjuk Sardout a „Váljunk el“ vigjátéki terén mozogni, mely szintén e kérdést fogja meg, más oldaláról. A sötét fölfogást azonban a tendencia igazolja, s ha kritikailag tekintve „Odette“-t, azt hibás drámának mondjuk is, szerfölötti érdekességét el nem tagadhatjuk. — A szereplők közül Helvey Laura kisasszonyt kell kiemelnünk, ki az elvetemült Odette szerepét valódi bravourral juttatta érvényre. Mellette Nagy Imre úr, továbbá Csillag Teréz, Márkus Emilia kisasszonyok Halmi, Ujházi urak érdemeltek kiváló elismerést.

‡ Szász Károly „Herodes“ című szomorújátékának első előadása már-

cus 24-ére van kitzve. A főbb szerepek Nagy Imre, Beresényi, Jászay Mari, Felekiné és Feleki kezében lesznek.

‡ A nemz. színházi szünetidő az idén június 10-kén veszi kezdetét s körülbelül augusztus 10-ikéig tart. A nézőtér belső átalakítása, a zenekari helyiség tisztességesebb renovációja, a páholyok új bebutorozása van kilátásba helyezve, s még a nézőtér betegeskék színének megváltoztatásáról is beszélnek. Hogy mi lesz testté az igéből — azt majd a szünetidő után látjuk meg.

‡ A népszínmű pályázat bírái f. hó 5-én d. u. Királyi Pál elnöklése alatt a régi városház tanácstermében ülést tartottak. Minthogy még néhány darab nem ment át minden bíráló kezén, elhatározták, hogy a végleges döntő ülést e hó 11-én d. u. 5 órakor fogják megtartani, a mikor is a pályázat sorsa el fog határozatni. 129 beérkezett pályázó darab közül csak 3 állt meg kritika előtt, s e három fog versenyezni a 100 aranyért. A győztes népszínmű jelígis levélkéjét csak a népszínházi bizottság legközelebbi ülésén, alkalmasint f. hó 13-án fogják felbontani.

‡ Rubinstein Antal „Daemon“-ját rendkívül nagy sikerrel adták e hónap 2-dikán Könyben. A mestert ötször hívták ki s a tetszésnek minden jelével elhalmozta a közönség.

Képzőművészetek.

* Az első hazai festészeti iskola a létesülés küszöbén áll. Annak élére Benczur Gyula Münchenben lakó kitűnő festő hazánkba fog állítani, kit Trefort miniszter erre felszólított és a ki a miniszterhez a következő levelet intézte: „Nagyméltóságú miniszter ur! Kegyelmeségednek folyó évi febr. hó 24-én hozzám intézett nagybeesü sorai folytán, melyek szerint a Budapesten felállítandó műtermekkel kapcsolatos első hazai festészeti mesteriskola vezetését nekem felajánlani, en-

gem a megbízás elvállalására felszólítani s a módok feltételek megbeszélésére Budapestre hívni kegyeskedett, mély köszönetemet fejezem ki excellenciádnak személyem iránt tanusított megtisztelő bizalmáért; s — ha csak egészségi állapotom engedi, a virágvasárnapot megelőző hét folyamán remélem excellenciádnál személyesen tiszteletemet tehetni. Kiváló tisztelettel, excellenciád alázatos szolgája Benczur Gyula.“

* A képzőművészeti társulat választmánya f. hó 7-én

este Ipolyi Arnold besztereebányai püspök elnöklete alatt ülést tartott, melyen a többek közt Tisza Kálmán miniszterelnök is jelen volt. Ez alkalommal Perlaki Kálmán, a társulat igazgatója emondott eddig viselt állásáról. A választmány azonban nem fogadta el Perlaky lemondását, hanem újból felkérte őt a tisztség elvállalására. Ezután az egyes bizottságok választásai ejtettek meg. A művészeti bizottságba megválasztottak: Keleti Gusztáv előadó, Zichy Antal helyettes előadó, Greguss Agoston, Huszár Adolf, Ipolyi Arnold, Kovács Mihály, Ligeti Antal, Madarász Viktor, Moreli Gusztáv, Perlaky Kálmán, Székely Bertalan és Than Mór. A művészeti bizottságba: Ligeti Antal előadó, Vastagh György helyettes előadó, Harkányi Frigyes, Hauszmann Alajos, Henszmann Imre, Spányi Béla, Szalay Imre, Tárkányi Béla, Than Mór, Tisza Lajos, Wahrmann Mór és Wechselmann Ignác. A kiállítási bizottságba: Hauszmann Alajos előadó, Perlaky Kálmán helyettes előadó, Jankó János, Moreli Gusztáv, Madarász Viktor, Spányi Béla, Vastagh György és Pártos Gyula. A gazdasági bizottságba: Lipthay Kornél előadó, Csapó Vilmos helyettes előadó, Pártos Gyula, Szalay Imre és Zichy Antal tagok. A jogi bizottságba: Perlaky Kálmán előadó, Lipthay Kornél helyettes előadó, Benkő Kálmán, Takács Lajos és Zichy Antal tagok.

* * * Festészeti közlöny megjelenéséről régének a lapok egy könyomatú újság nyomán. Az új lap tisztán festészeti dolgokkal foglalkoznék, t. i. közölné a festők lakásváltoztatásait (!) műveik cím- és ár-egyzékét, készülő új munkáikat Szakeikket nem fog tartalmazni. Mindenesetre szép program egy szakkönyv számára. Igen öröndetes, hogy a festők oly gyakran szándékoznak lakásukat változtatni: ebből a hordár ipar nagy lendülése jósolható meg. Készülő új munkáik jegyzéke is elfért eddig havonként egyszer a napilapok félhasábján, öröndünk, hogy szük nekik Macedonia s már erre egy külön szakközlöny (?) szükséges. Az sem utolsó öröndünkben, hogy a szakközlönyöknek egy új fajtája honosul meg e lapban, olyan t. i. mely szakeikket nem közöl. Sajátságos tévedése a civilizált világnak, hogy a szakközlönyöktől szakeikket várt eddig. Üdvözljük tehát az új vállalatot és szerkesztőit Spányi Béla és Vastagh György urakat, kik (félünk) egyúttal a lapnak előfizetői és olvasói körét is önmagukban fogják bírni.

* * * A műcsarnokból. Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt” című festménye újabb megállapodás szerint, f. hó 20-ig

lesz a műcsarnokban kiállítva és csak azután viszik Londonba. A kép a fővárosi közönségre oly nagy vonzerőt gyakorol, hogy a látogatók száma napról napra emelkedik. A képnek Londonba küldése után egy újabb Munkácsy kiállítás fog megnyitni a műcsarnokban Munkácsy tanulmányaiból. — A magyar festészeti műveket a tavalyi brüsszeli műkiállításon elért sikere arra indította a belga kormányt, hogy az Antwerpenben ez év augusztus havában megnyitandó műkiállításhoz a képzőművészeti társulat külön meghívóval meghívja a kiállításon való részvételre és a társulatot nagy kedvezményekben részesíti. A képzőművészeti társulat a meghívást elfogadta, részt fog venni a kiállításon és az összes magyar művészeket fel fogja hívni a kiállításhoz leendő részvételre.

* * * Munkácsynak a „Krisztus Pilátus előtt” című nagy képéhez készített vázlatai és tanulmányai a műcsarnokban, az utcai nagy teremben már ki vannak állítva. Egyik vázlat az egész képet tünteti föl. Őt tanulmánykép a Krisztustól ábrázolja, mind egyiken más más kifejezésével a lelki nagyságnak. A többi alakról szintén vannak vázlatok. Ezek a tanulmányokon kívül egy nagyobb virágkép is látható a Munkácsy gyűjteményben. Az egész kiállítás 15 műből áll. A képek megtekintéséért nem szednek külön belépti díjat.

* * * A szobrász-műtermekből. Szobrászaink most legtöbbszörre a sugárúti dalműszínház szobor-mintáin dolgoznak. Donáth Gyula Thaliát és Orlando di Lassot, Feszler Leo Eratót és Terpsichorét, Brestyánszky Adolf Wagner Richárdot készíti. Strobl Alajos, ki szintén az operaház számára Erkel Ferenc szobrát készíti, ehhez a modellt már benyújtotta a bizottságnak. A bizottság azt elfogadta s a művésznek elismerését fejezte ki. Ez a szobor mint halljuk — látható lesz a képzőművészeti társulat őszi kiállításán. — Tilgner Viktor Bécsben élő szobrász hazánkfiája — mint halljuk — a Szent István szobrára ma dan kiürandó pályázatra szintén meg fog hivatni. — Donáth, Feszler, Brestyánszky, Huszár és Strobl szobrászaink valamennyien készítenek tervezeteket a fővárosi vígadó szobordíszítési pályázatára.

* * * A díszalbum, melyet a művészek a műcsarnokban rendezett jelmeztársasági emlékére Munkácsynak átnyújtani fognak 26 cm. magas és 45 cm. széles lesz. A tábla világos zöldeskék plüssel esz beborítva és kívül gyönyörűen díszítve. A táblán belül az első lap művészi kivitelű ajánlást fog ábrázolni. Ellinger fényképész, a

kit a bizottság a felvételek eszközlésével megbízott, eddigelé mintegy 100 areképet készített el. Az album 150 areképre van tervezve s mindenik lapon két arekép lesz. Az első lapra Munkácsy és neje areképei jönnek, utána következnek a rendező bizottság tagjai, a művészek s végül a többi résztvevők.

* * * A kasszeli képzőművészeti akadémia egyik legkiválóbb tanárát veszté el A u b e l Károlyban, ki a minap hunyt el 84 éves korában. — Fiatalabb éveiben mint festő is többször aratott sikert.

La Hongrie à l'Etranger.

(Redigée par A. B á n f i).

Le 1-er courant a eu lieu le premier concert de la seconde série des Concerts philharmoniques sous la direction de Mr. A l e x a n d r e E r k e l. Ce concert a exercé sur nous un triple charme en ce sens que premièrement, nous avons eu les primeurs d'une nouveauté, secondement nous avons fait la connaissance d'un jeune auteur anglais qui a dirigé lui-même son oeuvre, enfin troisièmement Mr. T h é o d o r e L e s c h e t i t z k y nous a de nouveau charmé de sa présence. La nouveauté a pour compositeur Mr. F r é d é r i c C o w e n, un jeune anglais de 30 ans, déjà fort estimé comme compositeur et directeur. Son oeuvre récente „la Symphonie scandinave“ (en d o mineur) que nous nenons d'entendre, a su aquérir, aussi bien en Augleterre qu'à Vienne où elles a été executée sous la direction de Hans Richter, un succès éclatant.

Dans cette symphonie nous ne trouvons rien de recherché, la mélodie et suave et coulante. Il y évite avec soin toute emphase et surcharge. La clareté, la tranquillité, le charme, et le naturel sont les qualités de cette musique. Comme directeur, Cowen possède beaucoup d'énergie et une tranquillité classique imperturbable, unis à une modestie charmante et naturelle.

Quant à Mr. L e s c h e t i t z k y, une ancienne connaissance pour nous, il est incontestablement parmi tous les pianistes celui qui à le plus de rythme spirituel. Il a joué le concert (en d o mineur) de St. Saëns avec une précision d'expression admirable dans l'exposition, qu'on ne saurait trouver que rarement chez tous les pianistes connus de nos jours.

Pour le prochain Concert philharmonique, on nous annonce l'éminent violoncelliste G r ü t z m a c h e r de Drèdse. Qu'il soit le bienvenu !

*

Mdme Passy-Cornet, le nouveau professeur du Conservatoire du théâtre national, avait organisé avec ses élèves le 3 courant, une soirée musicale. La grande salle de l'Académie de musique était comble, c'est à dire une réunion complète d'élégantes et jolies femmes. Frais visages, sourires charmants et regards plus vifs que perles et diamants.

Quant au concert en lui-même, comme il n'y a que quelques mois que Mdme Passy-Cornet fonctionne en qualité de professeur, et qu'en outre nous connaissons déjà la capacité de la plupart de ses élèves de longue date, nous croyons mieux faire de réserver notre jugement pour l'avenir. Cependant nous devons mentionner ici que la plupart des élèves n'ont pas encore acquis la perfection voulue pour se présenter devant le public, mais néanmoins, il y a avec des voix flexibles. De relativement bon, nous n'avons entendu que les dames T a l e r o, S u s c h n y, B e t t e r et W a c h t e l, dont les deux dernières surtout, déjà connues du public, ont montré le plus de routine.

8. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETI SZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GEZA.

KIADÓTULAJDONOS:

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMT. IDŐSB POLDINI EDE ÉS TÁRSA

1882.

Egyes szám ára 15 kr.

EMÉKEK-NAPOK.

Március 13-án.

1832-ben halt meg Kuhlau Frigyes, zeneszerző Kopenhágában szül. 1786.

Március 14-én.

1714. szül. Bach Károly Fülöp Manó. Bach Sebestyén harmadik fia, Weimarban. Irt oratoriumot, sonátákat, symphoniákat stb. † Hamburgban, 1788. dec. 14-én.

1804. szül. Strauss János. zeneszerző Bécsben. Irt 249 művet, többnyire tánczenét. † 1849. sept. 25-én.

Március 15-én.

1684. szül. Durante Francesco, olasz templom-zeneszerző. Fratta maggiore-ban (Nápoly mellett.) † 1755. aug. 13-án.

Március 16-án.

1736. halt meg Pergolese J. B. olasz zeneszerző. Irt operákat, oratoriumokat, miséket, a híres „Stabat mater“-t stb. Született 1710. január 3-án.

1842. halt meg Cherubini M. L., zeneszerző. Szül. 1760. szept. 8-án. Irt operákat, az ismeretes „Requiemet“, miséket stb.

Március 17-én.

1800. szül. Zöllner Károly, zeneszerző Weimar mellett. † 1860.

1839. szül. Rheinberger József, zongoraművész és zeneszerző Vaduzban.

Március 18-án.

1862. halt meg Halévy J. francia operaszerző Nizzában. Szül. 1799. máj. 27-én.

Március 19-én.

1816. szül. Verhulst G. J. Haagban. Irt concerteket, nyitányokat, symphoniákat stb.

A nyolcadik szám tartalma :

Zeneintézetünk fuziójáról.

A kir. zeneakadémia jubileuma,
Brüsszelben.

Munkácsy itthon.

Tárca : A párisi zeneidény delén.

Hangversenyek.

Zenei újdonságok szemléje.

Zene.

A színpalak világából.

Képzőművészetek.

La Hongrie à l'Étranger.